

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

**5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
магистратура мутахассислигининг малака талаблари**

Тошкент

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат аграр университети.
- Ўзбекистон Республикаси Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2020 йил «14» август даги 3 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил «14» август даги 412 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Мазкур Малака талаби 411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамакасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> магистратура мутахассислигининг умумий таснифи	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятлари таснифи	4
1.2.1. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари.....	4
1.2.2. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари.....	5
2. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	8
2.1. Умумий компетенциялар.....	8
2.2. Касбий компетенциялар.....	8
2.3. Касбий квалификациялар.....	8
3. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.1. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.2. <i>5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириши технологияси</i> магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми.....	8
Библиографик маълумотлар.....	10

1. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи кундузги таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Магистратура дастурининг меъёрий муддати 2 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси** магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- магистратура битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган баклаврият битирувчилари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги – доривор ўсимлик махсулотлари хосилдорлиги ва сифатини ошириш мақсадида ер, сув, энергетика ва моддий-техника ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳамда ишлаб чиқариш жараёнларини оптималлаштириш билан доривор ўсимликшунослик тармоқларида фан ва ишлаб чиқариш; шу экинлар билан илмий-тадқиқотлар ўтказиш; ўрта махсус ва олий таълим муассасаларида, малака ошириш ва кадрларни қайта тайёрлаш тизими муассасаларда махсус фанларни ўқитишни шакиллантириш.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Касбий фаолият бўйича қабул қилинган қўшимча ва ўзгаришлар ўқув режа ишлаб чиқиладиганида ҳисобга олиниши керак.

1.2.2. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- ер, сув, энергетика ва моддий техник ресурслар, қ/х техникаси;

- доривор ўсимликлар таркибидаги биологик фаол моддалар;

-доривор ўсимликларнинг ишлаб чиқариш жараёни;

- доривор ўсимликларни уруғчилиги ва кўчатчилиги;
- алмашлаб экиш ва деҳқончилик тизими;
- доривор ўсимликларни етиштиришда илмий изланиш ишлари;
- доривор ўсимлик хом ашёларни бирламчи қайта ишлаш ва сақлаш технологиялари;
- доривор ўсимлик етиштириш ва қайта ишлаш корхоналари ва ташкилотларида бошқарув тизими;
- илмий тадқиқот жараёни;
- ўқув жараёни;

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Касбий фаолият бўйича қабул қилинган қўшимча ва ўзгаришлар ўқув режа ишлаб чиқиладиганида ҳисобга олиниши керак.

1.2.3. 5A411101- Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- Илмий-тадқиқот;
- Лойиҳа-технологик;
- Сервис хизматини кўрсатиш;
- Ишлаб чиқариш-технологик;
- Ташкилий-бошқарув;
- Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасаларида педагогик фаолият (ўрнатилган тартибда);

- Консалтинг хизмати фаолияти.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари:

5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича Миллий малака рамкасининг 7-малака даражаси ҳамда магистр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ магистратура битирувчиси куйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир болиши лозим:

Илмий тадқиқот ва педагогик фаолиятида:

- илмий, амалий тадқиқотларни ўтказиш, тажриба натижаларини таҳлил қилиш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш, илмий янгиликларни кашф этиш;
- илмий мақолалар, маърузалар, рисола, ўқув адабиётлар тайёрлаш ва таҳрир қилиш, ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш, рефератлар ва библиографияларни тузиш;
- илмий адабиётлар ва интернет тармоғида энг янги илмий, конструкторлик, технологик ва эксплуатацион ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда кидириш ва топиш;
- илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш ҳамда фаол иштирок этиш;
- мос мутахассислик мавзуси бўйича илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш, ечиладиган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш;
- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, профессионал таълим муассасаларида мутахассислиги бўйича педагогик ва ўқув-услубий фаолият юритиш;

- ўқув жараёнини ва илмий фаолиятни ташкил қилиш, замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан, ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиб ўқув машғулотларини ўтказиш;

- электрон (e-learning), мобил (m-learning), масофавий ахборот технология ва ўқув-методик мажмуаларни мукамал ўзлаштириш;

- педагогик ва илмий маҳорати ҳамда малакасини мунтазам ошириб бориш.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- доривор ўсимликшуносликда янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиш;

- доривор ўсимлик етиштиришнинг прогрессив технологияларини татбиқ этиш;

- доривор ўсимликшуносликда экспериментал изланиш ишларини намунавий услубиятга асосан ҳолда мустақил ўтказиш ва улардан олинган натижаларга ишлов бериши:

- ишланмалар бўйича илмий ҳисоботлар тайёрлаш;

- доривор ўсимликларни интродукцияси, маданийлаштириш ва етиштириш усулларини ишлаб чиқиш;

- илмий ишларда замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиши;

- доривор ўсимликшунослик соҳасида ўтказиладиган тадқиқотлар мавзуси бўйича адабиётлар шарҳларини ишлаб чиқиши, рефератлар ва библиографияларни тузиш;

- илмий семинарлар, симпозиумлар ва илмий-амалий конференциялар ишида иштирок этиши ва маърузалар қилиш;

- илмий-ишлаб чиқариш матбуотларига мақолалар тайёрлаши:

- инновацион кўргазма ярмаркаларида илмий изланишлар натижаларини намойиш этиши;

- инновацион ишланмаларни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш *қобилиятларига эга бўлиши лозим.*

Лойиҳа технологияси фаолиятида:

- доривор ўсимликшуносликда лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва бирламчи манбаларни тайёрлаш;

- доривор ўсимликларни етиштиришнинг агротехник тадбирларни бўйича технологик харитасини тузиш;

- доривор ўсимлик деҳқончилигида алмашлаб экиш тизими ва уларни етиштириш ҳамда хом ашё маҳсулотларини тайёрлаш муддатларини ишлаб чиқиш;

- химояланган майдонлар оналик (тропик ва субтропик) ўсимликларни сақлаш ва кўчат етиштириш лойиҳасини ишлаб чиқиш;

- хом ашё маҳсулотлари сифатини аниқлашда чет эл ва республикада қўлланиладиган усуллари ҳамда асбобларидан фойдаланиш;

- лойиҳа тузишда ИКТ ва компьютер техникасидан фойдаланиш;

Сервис хизматини кўрсатиш фаолиятида:

- хизмат кўрсатиш соҳасида меъёрий- ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдалана олиш;

- доривор ўсимликшунослик соҳаси бўйича сервис хизмати кўрсатиш

- деҳқон, фермер ва мутахасисларга соҳа доирасида маслаҳат бериш *қобилиятларига эга бўлиши керак;*

Ишлаб чиқариш-технологик фаолияти:

- доривор ўсимликларни етиштиришда технологик картадан фойдаланиш;

- фермер ёки бошқа шаклдаги хўжаликларнинг доривор ўсимликларни етиштириш технологияларини ташкил этиш;

- доривор ўсимликларни янги истикболли турларидан фойдаланишни асослаш;

- доривор ўсимликларни етиштиришда замонавий технологияларни татбиқ этиш;

- химояланган ерлардан кўчатчиликда ва оналик ўсимликларни сақлашда самарали фойдаланиш;

- ишлаб чиқариш жараёнлари ва агротехник тадбирларни бажарилиш сифатини назорат қилиш;

- замонавий ахборот технологиялар, компьютер техникалари ва коммуникацион воситаларни амалиётда қўллаш;

- доривор ўсимликларни кўпайтиришда замонавий технологияларни қўллаш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш лозим.

Ташкилий-бошқарув фаолияти:

- e-learning ва m-learning технологиялари асосида корпоратив ўқитишни ташкил қилиш ва корпоратив маълумотлар базасини ривожлантириш;

- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини такомиллаштириш;

- ишлаб чиқариш жараёнларини самарали амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

- замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва уларнинг эксплуатацияси билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилишда иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасаларида педагогик фаолиятда (ўрнатилган тартибда):

- ўқув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаш;
- электрон ўқитиш усуллари эгаллаш;

- олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимининг мос таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари доривор ўсимликшунослик бўйича назарий, амалий ва лаборатория машғулотларини ўтказиши;

- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб, ноанъанавий ўқув машғулотларини ўтказиши;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни тузиши, тайёрлаш ва расмийлаштириш;

- ўқитилаётган фан бўйича ўқув машғулотларни ўтказиш учун ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиши;

- мустақил таълим ва ижодий кидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги турли усуллар, воситалар ва бошқа соҳаларда ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориши.

- узлуксиз таълим тизимининг ДТС, Давлат талаблари ва бошқа ўқув-меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқишда иштирок этиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Консалтинг хизмати фаолиятида:

- очик ва ҳимояланган ерлар учун истиқболли доривор ўсимлик турларини танлаш, етиштириш технологиялари ҳамда кўпайтириш усуллари бўйича ўрмон, фермер хўжаликлари ва хусусий тадбиркорларга маслаҳат бериши;

- доривор ўсимликларни етиштиришда инновацион ишланмалар бўйича таҳлиллар тузиши;

- доривор ўсимликшунослик соҳасида илғор тажрибалар ва фан ютуқлари тўғрисида маълумотлар излаши ва уларни умумлаштириши ҳамда оммалаштириши;

- соҳа ишлаб чиқариш фаолиятини бошқариш сифатини назорат қилиш ва тадбиқ этиш;

- замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилишда иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

2. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- танланган мутахассислик бўйича доривор ўсимликларни етиштириш, тайёрлаш ва қайта ишлашга оид илмий-тадқиқотларни бажаришга, шунингдек фан, техника ва технология, иктисодиёт, маданият ва санъатнинг замонавий ютуқларини амалиётга жорий этишга йўналтирилган касб тайёргарлигига эга бўлиши;
- мутахассисликка оид илмий муаммолар билан боғлиқ вазифаларни ифодалаш ва ҳал этиши, қарорлар қабул қилиши, зарур билимлар базасини яратиш ва ундан ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;
- илмий тадқиқотлар ва меҳнатни ташкил қилиш методологиясини билиши, тадқиқот натижаларини таҳлил қилиш ва қайта ишлаш методикасини ишлаб чиқиши ва амалга ошириши, илмий тадқиқот натижаларидан фаолиятнинг тегишли соҳаларида фойдаланишга доир амалий тавсияларни ифодалай олиши ва тақдим қилиши;
- хорижий тиллардан бирида илмий-тадқиқот ишлари моҳиятини тушуниши.
- касб вазифаларини автоматлаштириш ва компьютерда моделлаштириш методларини, энг мақбул ечимлар топишнинг оқилона усулларини эгаллаган бўлиши;
- бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқариш ва илмий жамоаларни бошқаришни илмий асосда ташкил қила олиши;
- замонавий ахборот тизимларидан фойдаланиладиган педагогик технологиялар ва интерактив таълим усулларини эгаллаган бўлиши лозим.

2.2. Касбий компетенциялар:

- танланган мутахассислик бўйича мустақил илмий-тадқиқот, илмий-педагогик ва касбга доир бошқарув фаолияти;
- магистр тайёргарлигига мувофиқ мутахассислик бўйича таянч докторантурада олий таълимдан кейин таҳсил олиш;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланади.

2.3. Касбий квалификациялар:

Доривор ўсимликларни йиғувчи, Доривор ўсимликлар уруғчилиги ва кўчатчилиги лаборанти, Табиий доривор ўсимликларни йиғувчи лаборант, Фитобар лаборанти, Доривор ўсимликларни етиштириш агрономи, Доривор ўсимликларни қайта ишлаш техник-технологи, Доривор ўсимликлар маҳсулотлари сифатини назорат қилиш квалификацияларига эга бўлиш мумкин.

3. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

3.1. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурлари бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи ҳамда касбий компетенцияларига қўйиладиган талабларга мувофиқ, талабалар мажбурий ва танлов фанларини ўзлаштириши, амалиётларни ўтиши ва натижада касбий фаолиятида зарур билим, кўникма ва малака компетенцияларини эгаллашини таъминловчи мазмунда ишлаб чиқилади.

Ўқув режаси кредит-модуль тизими асосида шакллантирилади. Бунда ўқув жараёни графиги, ҳафталар кесимида ўқиш вақти, аттестациялар, амалиётлар, татиллар, семестрлар бўйича ўтиладиган “Умумметодологик фанлар”, “Мутахассислик фанлари”, машғулотлар турлари, ажратилган соатлар, кредитлар, фанлар коди, Давлат аттестацияси ва бошқалар кўрсатилади.

Ўқув режаларга киритиладиган мажбурий ва танлов фанлар гурдош олий таълим муассасалар билан ҳамкорликда таянч олий таълим муассасалари томонидан белгиланади.

3.2. 5A411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкласининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машгулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига - 30 соат қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралиқ ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўқув даври учун ҳафталик ўқув юкламалардан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Ўқишнинг норматив муддати 2 йил бўлганда ўқув жараёни 100 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланиши мақсадга мувофиқ:

Ўқув даврлари	Кундузги таълим шакли учун*
Назарий таълим ва илмий фаолият	54%
<i>Шу жумладан, мустақил таълим</i>	-
Аттестациялар	9%
Таътилар	18%
Илмий амалиёт (стажировка)	19%

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

Доривор ўсимликшунослик, хом-ашё, касб фаолияти, магистратура, лойиха-технологик, педагогик, илмий-педагогик иш, малака амалиёти, магистрлик диссертацияси, баҳолаш, давлат аттестацияси, мустақил таълим, ўқув фанлари блоки, мундарижа, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, кадрларга талаб, лойихалаш, илмий-тадқиқот жараёнлари

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат аграр университети

Ректор Б.А. Сулаймонов

2010 йил « 20 » ИЮН

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси

Раис Н.Ж. Бакиров

2010 йил « 20 » ИЮН

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Олий таълимни ривожлантириш
тадқиқотлари ва илғор технологияларни
татбиқ этиш маркази директори
директори У. Уасилов

2010 йил « 30 » ИЮН

М.Ў.

Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот
институти

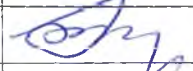

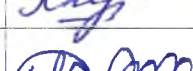

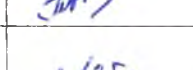

Директор А.Х. Ҳамзаев

2010 йил « 30 » ИЮН

М.Ў.

5A411101 – Доривор ўсимликларни этиштириш технологияси магистратура таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқарувчи ишчи гуруҳ таркиби

т/р	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
Раис			
1	Х.Мащрапов	Ўрмон хўжалиги ва Манзарали боғдорчилик факультети декани, доцент	
Аъзолари:			
2	М.Холмуротов	Ўрмон хўжалиги ва манзарали боғдорчилик факультети ЎУК раиси, ишчи гуруҳ раиси ўринбосари	
3	Я.Юлдашов	Ўрмончилик кафедраси мудир, доцент	
4	Э.Бердиев	Манзарали боғдорчилик ва кўкаламзорлаштириш кафедраси мудир, профессор	
5	А.Қайимов	Манзарали боғдорчилик кафедраси профессори	
6	М.Қаландаров	Ўрмончилик кафедраси профессори	
7	С.Турдиев	Манзарали боғдорчилик кафедраси доценти	
8	Х.Ҳамроев	Ўрмончилик кафедраси доценти	
9	В.Қайсаров	Доривор ўсимликлар кафедраси мудир, доцент	
10	А.Ганиев	Доривор ўсимликлар кафедраси, профессори	
11	Э.Ахмедов	Доривор ўсимликлар кафедраси доценти	
12	М.Низомова	Доривор ўсимликлар кафедраси катта ўқитувчиси	

Ўқув ишлари бўйича проректор

С.Я.Исламов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

бакалавриат таълим йўналишлари(магистратура муттахассисликлари) учун янгидан яратилган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларнинг таълим йўналиши (магистратура муттахассислиги) битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

Вазирлик (идора)нинг ташкилот (корхона)лари учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши(магистратура мутахассислиги) ва магистрларнинг мутахассислиги шифри ва номи		Вазирлик (идора)нинг таълим йўналишлари битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари
шифри	номи	
5411100	Доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта ишлаш технологияси	<p>Битирувчи бакалавр қуйидаги касбий қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доривор ўсимликларнинг систематикаси, морфологияси, биологик хусусиятлари, касаллик ва зараркунандалари ҳамда уларга қарши кураш чоралари бўйича билимларни пухта эгаллаш; - доривор ўсимликларнинг тарқалиш ареали ва экологиясини ҳамда уларни ташқи омилларга бўлган муносабатини яхши билиш; - доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлаш технологияси соҳасидаги касбий билимларни амалда қўллаш; - индивидуал ва гуруҳларда ишлашда қарорларни қабул қилиш; - фан ва техниканинг замонавий ривожланиш шароитларида янги билимларни тезкор эгаллаш; - билимлари ва маҳоратлари сифатини таъминлаш ва бошқаришда фойдаланиш; -доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлашда истиқболли ва сифатли доривор маҳсулот берадиган ўсимлик турларини танлай олиш;

		<ul style="list-style-type: none"> -тупроқ-иқлим шароити ва доривор ўсимликларнинг биоэкологик хусусиятларини инъобатга олган ҳолда уларни рационал жойлаштиришни; -доривор ўсимликларни етиштиришда алмашлаб экишни назарий ва амалий асосда олиб бориш; -иқлим ва тупроқ шароитлари назарда тутган чиққан ҳолда доривор ўсимликларни етиштиришнинг самарали усулларини танлаш ва ташкил этиш; -юқори сифатли хом-ашё маҳсулоти берадиган доривор ўсимликларни етиштириш: -истикболли доривор ўсимлик хом-ашёларини йиғиш мавсумлари ва технологик харитасини тузиш; -уруғларни оптимал экиш муддати, экиш чуқурлиги ва экиш меъёрларини аниқлаш: -доривор ўсимликларни кўпайтириш, етиштириш ва дастлабки қайта ишлашда замонавий технологияларни кўллаш; -тупроқнинг сув, ҳаво, иссиқлик ва озик режимларини бошқариш; -доривор ўсимлик уруғчилиги ва кўчатчилигини ташкил этишни; -доривор ўсимликларнинг интродукцияси ва интродукция услубларини; -доривор ўсимликларнинг плантацияларини ташкил этишни; -доривор ўсимлик хом-ашё маҳсулотларини етиштириш ва уларга дастлабки ишлов бериш; -доривор ўсимликларни етиштириш учун талаб этиладиган ишчи кучи, техника воситалари, органик ўғитлар, уруғлик, кўчатлар, қадоқлаш идишлари ва бошқа материалларни ҳисоблай билиш; -ишлаб чиқариш жараёнлари ва агротехник тадбирларни бажарилишининг сифатини назорат қилиш; -доривор ўсимлик хом-ашё маҳсулотларини йиғиш, қуриштириш, сақлаш ва дастлабки қайта ишлашда намунавий методикалардан ҳамда техника ва технология воситалардан фойдаланиш;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> -доривор ўсимликларни етиштириш бўйича ишлаб чиқаришни амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларни режалаштириш; -доривор ўсимликларни етиштиришда техник ва технологиялар самарадорлигини ҳисоблаш ва баҳолаш; -доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлашнинг замонавий технологияларини, улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш; -бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишларнинг натижаларини баҳолаш; -доривор ўсимликларнинг истиқболли турлари, уларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлашнинг технологик усулларини ишлаб чиқаришга татбиқ этиш; -доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлаш бўйича агротехнологияларни такомиллаштириш бўйича инновацион ишланмалар, маълумотларни излаб топиш ва уларни ишлаб чиқаришда қўллаш; -меҳнат жамоасини бошқаришда ишни илмий асосда ташкил этиш ва замонавий бошқарув усулларини қўллаш; -доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлашда ер, сув, техника ва меҳнат ресурсларидан оқилона ва самарали фойдаланиш; -атроф муҳитни муҳофаза қилиш, меҳнат фаолияти хавфсизлигини таъминлаш, жароҳатланиш ва касбий касалликлар олдини олиш бўйича чора тадбирларни амалга оширишни билиши керак.
5A411101	Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси	<p style="text-align: center;">Таълим йўналиши бўйича битирувчи магистрлар қуйидаги касбий қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <p>Бакалаврлар билиши шарт бўлган таълим йўналишларидан ташқари магистрлар учун қўшимча қўйиладиган талаблар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доривор ўсимликларни етиштириш соҳасидаги касбий билимларни илмий асосда қўллаш; - доривор ўсимликларни етиштириш соҳасидаги кўникмаларни турли махсус амалий дастурий воситалардан фойдаланиб амалда қўллаш;

		<ul style="list-style-type: none"> - доривор ўсимликларни етиштириш бўйича инновацион ғоялардан фойдаланган ҳолда энг самарали технологияларни илмий асосда жорий этиш; - доривор ўсимликларни етиштириш соҳасидаги фаолияти натижаларини тўғри баҳолай олиш; - доривор ўсимликларни интродукцияси, унинг назарий асосларини ва улубларини билиш -суғориладиган ва суғорилмайдиган ерларда доривор ўсимликларни етиштириш технологиясини, доривор маҳсулотни йиғиш мавсумлари, ҳосилдорликни ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш билан боғлиқ масъалаларни юқори малакага таянган ҳолда ҳал қилиш; -мустақил равишда илмий тадқиқотларни олиб бориш, суғориладиган ва суғорилмайдиган ерларда дала ва вегетацион тажрибаларни ўтказиш; -илмий ҳамда илмий-техник адабиётларни ўрганиш, тизимли мустақил таҳлил тайёрлаш ва тадқиқот мавзуларига хулосалар бера олиш; -илмий тадқиқот натижаларини умумлаштириш, замонавий ахборот коммуникацион технологияларини қўллаган ҳолда илмий нашрларни тайёрлаш; - доривор ўсимликларни етиштириш соҳаларидаги муаммоларини еча олиш; - доривор ўсимликларни етиштиришдаги технологик жараёнларни моделлаш ва ишчи моделларни ишлаб чиқиш; - билимлари ва маҳоратларини қўллай билиш ва бошқариш бўйича фойдалана олиш; - инновацион ғоялардан фойдаланишга тайёр бўлиш; -илмий манбаларга таянган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш; -илмий-изланишлар натижаларини ва касбга оид муаммоларнинг самарали ечимларини ишлаб чиқаришга татбиқ этиш; -замонавий педагогик ва ахборот коммуникацион технологиялар, ўқув тарбиявий фаолиятнинг интерактив методларини қўллаган ҳолда педагогик фаолиятни олиб
--	--	--

		<p>доривор ўсимликлар биологияси ва экологияси, доривор ўсимликлар интродукцияси, доривор ўсимликларни етиштириш технологияси, ҳамда доривор ўсимликлархом-ашёсини йиғиш, қуритиш, сақлаш ва дастлабки ишлов бериш фанлари бўйича маъруза, амалий ва лаборатория машғулотларини олиб бориши, ўқув-таништирув, ишлаб чиқариш-технологик малака амалиётларига раҳбарлик қилишни;</p> <p>- ўқув услубий кўрсатмалар, маъруза матнлари, амалиёт ва лаборатория машғулотларидан қўлланмалар, тарқатма материаллар, ўқув фанлари ишчи дастурларини, календар режа, талабалар билимини рейтинг назорати жадвалини тузиш ва бошқа ўқув услубий хужжатларни тайёрлашни;</p> <p>- талабалар билимини назорат қилишда рейтинг тизими Низомидан тўғри фойдаланиш;</p> <p>- ўз мутахассислик фаолияти ва бошқа турдош касбларга самарали мослаша олиши керак.</p>
--	--	--

Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот
институтининг директори

A. X. Hamzaev

А.Х. Ҳамзаев

Тошкент давлат аграр университети томонидан 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва баллиқ хўжалиги таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқиш бўйича турдош олий таълим муассасалари билан
КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Қибрай тумани

“30” июль 2020 йил

Қатнашдилар: Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий таълим муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш бош бошқармаси бошлиғи - А.Холиков, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ўқув юртлари ва малака ошириш бўлими бошлиғи – Ш.Жониқулов, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ўсимликлар карантини Давлат инспекцияси бошлиғи ўринбосари - Б.Муродов, Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорка ер эгалари Кенгаши раиси - А.Хаитов, Ўзбекистон Республикаси ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси раиси ўринбосари М.Рузметов, Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси раиси - Н.Бакиров, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси – Ш.Абдуразақов, Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар уюшмаси раиси – Н.Фахрутдинов, “Ўзбекипаксаноат” уюшмаси кадрлар, ўқув юртлари ва илмий муассасалари билан ишлаш бошқармаси бошлиғи – И.Султонова, “Ўзбекбаликсаноат” уюшмаси бошқарув раисининг биринчи ўринбосари - Р.Қурбонов, Ўзбекистон бухгалтерлар ва аудиторлар миллий ассоциацияси Кенгаши раиси-М.Тулаходжаева, Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш агентлиги директори - Н.Э.Нажимов, “Ўзагрокимёхимоя” АЖ раиси ўринбосари - Р.Очилов, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Уруғчиликни ривожлантириш маркази директори – Ш.Номозов, “Ғалла-Алтег” АЖ ишлаб чиқариш корхонаси директори – Қ.Қувватов, ЎзРФА Микробиология институти директори-Қ.Давронов, ЎзРФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси илмий-тадқиқот институти директори-А.Наримонов, Ўсимликларни химоя қилиш илмий-тадқиқот институти директори – К.Маматов, Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институти директори - А.Хамзаев, Академик М.Мирзаев номидаги “Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институти” бош директори - Ю.Саймазаров, Ўсимликлар генетик ресурслари илмий тадқиқот институти директори - А.Аманов, “Сабзавот-полиэкинлари ва картошқачилик” илмий тадқиқот институти директори - Р.Низомов, Қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат соҳаси иқтисодиёти илмий тадқиқот институти директори-Б.Султонов, Атроф-муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш технологиялари илмий тадқиқот институти директори-С.Бўриев, Стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва техник жиҳатдан тартибга солиш илмий тадқиқот институти директори-А.Хамдамов, Чорвачилик ва паррандачилик илмий тадқиқот институти директори-А.Нурматов, Қишлоқ хўжалигини механизациялаш илмий-тадқиқот институтини директори-А.Ражабов, Тошкент давлат аграр университети ректори-Б.Сулаймонов, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ректори-Ў.Умурзақов, Самарканд ветеринария медецинаси институти ректори-Х.Юнусов, Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти ректори-К.Комилов, Тошкент давлат аграр университети ўқув ишлари бўйича проректори - С.Исламов, ТДАУ Нукус филиали директори-Е.Торениязов, ТДАУ Термиз филиали директори-А.Жўраев, ТошДАУ ўқув-услубий бошқармаси бошлиғи-М.Атабаев, таянч ва турдош олий таълим муассасаларининг факультет деканлари, кафедра мудирлари ва етакчи профессор-ўқитувчилари ва таклиф этилганлар

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини

ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли Фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилидан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида турдош олий таълим муассасалари ҳамда асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирликлар, идоралар ва бошқа корхоналар мутахассислари иштирокида 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб кредит-модуль тизими асосида таълим жараёнини ташкил этилишини инobatга олиб 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари ва 33 та магистратура мутахассисликлари бўйича хорижий тажрибалар асосида тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокамаси.

Сўзга чикди: А.Холиков – Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилдан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат аграр университетиде ташкил этилган ижодий ишчи гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари, 33 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, шунингдек, асосий кадрлар истеъмолчилари ҳисобланган вазирлик, идора, ташкилот ва корхонларнинг олий ва ўрта махсус малакали кадрлар билан таъминланганлик даражаси, кадрлар тайёрлаш ва уларга бўлган реал эҳтиёжларни аниқлаш, уларнинг касбий малака ва кўникмаларига қўйиладиган талаблар, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурларида белгиланган вазифалар, қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида ҳисоботлари ва таклифлари асосида хорижий тажрибаларни инobatга олган ҳолда ишлаб чиқилган.

Ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти, бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари турдош олий таълим муассасалари (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти, Самарқанд ветеринария медицинаси институти, Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти, Ўзбекистон миллий университети, Тошкент давлат аграр университетининг Нукус, Термиз филиаллари, ГулДУ, БухДУ, ҚарДУ, ФарДУ, УрДУ, НамДУ, СамДУ) ҳамда асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирликлар, идора ва корхоналарнинг малакали мутахассислари иштирокида муҳокамадан ўтказилиб, келишилган ҳамда Қишлоқ хўжалиги илмий ишлаб чиқариш маркази тизимидаги илмий-тадқиқот институтларининг етакчи мутахассис-олимлари томонидан тақриздан ўтказилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги

343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон қарорига асосан тузилган ишчи гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ Қишлоқ ва сув хўжалиги билим соҳасининг тегишли бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талабларини ишлаб чиқилганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида йиғилиш катнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: ТДАУ ректори Б.А.Сулаймонов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қароридан белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида асосий кадрлар истеъмолчилари ҳисобланган вазирликлар, идоралар, ташкилотлар ва корхоналарнинг таклифлари асосида 25 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда 33 та магистратура мутахассисликлари бўйича 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб таълимнинг кредит-модуль тизимида тайёрлаш йўлга қўйилади. Бунда, таълимнинг кредит тизимида талабалар учун ҳафтада беш кунлик ўқиш ҳамда ҳафтанинг шанба кунини мустақил ўзлаштириш куни деб белгиланади.

Шунингдек, 2020/2021 ўқув йилидан қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш соҳаси учун магистратура мутахассисликларида ўқиш муддатини 1 йил, илмий ва илмий-педагогик фаолият билан шуғулланувчи иқтидорли талабалар учун ўқиш муддати 2 йил этиб белгиланади. Бакалаврият таълим йўналишларининг сиртки таълим шакли бўйича масофавий таълим олиш тизими босқичма-босқич жорий этилади.

Университет ишчи гуруҳлари томонидан ривожланган хорижий тажрибалар асосида қуйидаги 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари ва 33 та магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режалар ишлаб чиқилди:

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
	Бакалаврият таълим йўналишлари	
1	5230100	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5230400	Маркетинг (қишлоқ хўжалигида)
3	5230900	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (қишлоқ хўжалигида)
4	5232500	Логистика (агрологистика)
5	5233300	Агробизнес ва инвестицион фаолият
6	5310900	Метрология, стандартлаштириш ва маҳсулот сифати менежменти (тармоқлар бўйича)
7	5311000	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш (қишлоқ хўжалигида)
8	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
9	5410100	Агрокимё ва агротупроқшунослик
10	5410200	Агрономия (деҳқончилик маҳсулотлари турлари бўйича)
	5410200	Агрономия (анорчилик)
	5410200	Агрономия (дончилик)
	5410200	Агрономия (пахтачилик)
	5410200	Агрономия (мойли экинлар)
	5410200	Агрономия (шоличилик)
	5410200	Агрономия (ем-хашак экинлари)
	5410200	Агрономия (соя экини агротехникаси)
	5410200	Агрономия (техник экинлар)
	5410200	Агрономия (сабзавотчилик ва полизчилик)
11	5410300	Ўсимликларни ҳимоя қилиш (экин турлари бўйича)

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
12	5410400	Қишлоқ хўжалиги экинлари селекцияси ва уругчилиги (экин турлари бўйича)
13	5410500	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулот турлари бўйича)
14	5410600	Зооинженерия (асаларчилик)
15	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
16	5410800	Ўрмончилик
17	5410900	Ипакчилик ва тутчилик
18	5411000	Мевачилик ва узумчилик
19	5411100	Доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта ишлаш технологияси
20	5411200	Манзарали богдорчилик ва кўкаламзорлаштириш
21	5411500	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
22	5411600	Сабзавотчилик, полизчилик ва картошқачилик
23	5411700	Иссикхона хўжалигини ташкил этиш ва юритиш
24	5610300	Туризм (агротуризм)
25	5630100	Экология ва атроф-муҳит муҳофазаси (қишлоқ хўжалигида)
Магистратура мутахассисликлари		
1	5A230102	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5A230901	Бухгалтерия ҳисоби (қишлоқ хўжалигида)
3	5A232501	Логистика (агрологистика)
4	5A233301	Агробизнес ва инвестицион фаолият
5	5A310901	Маҳсулотлар хавфсизлиги ва уларнинг сертификацияси (қишлоқ хўжалик маҳсулотлари)
6	5A320501	Биотехнология (маҳсулот тури бўйича)
7	5A410101	Агротупроқшунослик ва агрофизика (соҳалар бўйича)
8	5A410102	Агрокимё
9	5A410201	Агрономия
10	5A410202	Ўсимликшунослик (экинлар гуруҳлари бўйича)
11	5A410203	Органик деҳқончилик ва озиқ-овқат хавфсизлиги
12	5A410301	Ўсимликлар ҳимояси (усуллари бўйича)
13	5A410302	Энтомология
14	5A410303	Фитопатология
15	5A410304	Ўсимликлар ҳимоясида мониторинг ва башорат
16	5A410401	Селекция ва уругчилик (экинлар гуруҳлари бўйича)
17	5A410501	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)
18	5A410606	Балиқчилик
19	5A410801	Ўрмончилик
20	5A410901	Ипакчилик
21	5A410902	Тутчилик
22	5A411001	Сабзавотчилик ва полизчилик
23	5A411002	Мевачилик
24	5A411003	Узумчилик ва узумни дастлабки қайта ишлаш
25	5A411004	Картошқачилик
26	5A411005	Мева-сабзавотчиликда биотехнология
27	5A411101	Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
28	5A411201	Аҳоли яшаш жойларини кўкаламзорлаштириш ва ландшафтли дизайн
29	5A411202	Манзарали богдорчилик

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
30	5A411501	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
31	5A411701	Ҳимояланган ер мева-сабзавотчилиги
32	5A411702	Субтропик ва цитрус мева экинлари
33	5A630102	Экология (қишлоқ хўжалигида)

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг йиғилиш

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли Фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилидан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат аграр университетига ташкил этилган ижодий ишчи гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари, 33 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон қарори ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларига турдош ОТМларининг таклифлари киритилсин.

3. Ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти, малака талаблари ва ўқув режалари ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига белгиланган муддатда тақдим этилсин.

Мажлис раиси

Котиб

Б.А.Сулаймонов

Д.М.Мустафакулов

Тошкент давлат аграр университети томонидан 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва баллиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқарувчилар ва асосий кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Қибрай тумани

“30” сентябрь 2020 йил

Биз қуйида имзо чекувчилар - Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий таълим муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш бош бошқармаси бошлиғи - А.Холиков, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ўқув юртлари ва малака ошириш бўлими бошлиғи – Ш.Жониқулов, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ўсимликлар карантини Давлат инспекцияси бошлиғи ўринбосари - Б.Муродов, Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши раиси - А.Хаитов, Ўзбекистон Республикаси ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси раиси ўринбосари М.Рузметов, Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси раиси - Н.Бакиров, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси – Ш.Абдураззақов, Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар уюшмаси раиси – Н.Фахрутдинов, “Ўзбекипаксаноат” уюшмаси кадрлар, ўқув юртлари ва илмий муассасалари билан ишлаш бошқармаси бошлиғи – И.Султонова, “Ўзбекбаликсаноат” уюшмаси бошқарув раисининг биринчи ўринбосари - Р.Қурбонов, Ўзбекистон бухгалтерлар ва аудиторлар миллий ассоциацияси Кенгаш раиси - М.Тулаходжаева, Богдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш агентлиги директори - Н.Э.Нажимов, “Ўзагрокимёҳимоя” АЖ раиси ўринбосари - Р.Очилов, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Уруғчиликни ривожлантириш маркази директори – Ш.Номозов, “Ғалла-Алтег” АЖ ишлаб чиқариш корхонаси директори – Қ.Қувватов, ЎзРФА Микробиология институти директори-Қ.Давронов, ЎзРФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси илмий-тадқиқот институти директори-А.Наримонов, Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти директори – К.Маматов, Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институти директори - А.Хамзаев, Академик М.Мирзаев номидаги “Богдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институти” бош директори - Ю.Саимназаров, Ўсимликлар генетик ресурслари илмий тадқиқот институти директори - А.Аманов, “Сабзавот-полиэкинлари ва картошкачилик” илмий тадқиқот институти директори - Р.Низомов, Қишлоқ

хўжалиги ва озиқ-овқат соҳаси иқтисодиёти илмий тадқиқот институти директори-Б.Султонов, Атроф-мухит ва табиатни муҳофаза қилиш технологиялари илмий тадқиқот институти директори - С.Бўриев, Стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва техник жихатдан тартибга солиш илмий тадқиқот институти директори-А.Хамдамов, Чорвачилик ва паррандачилик илмий тадқиқот институти директори-А.Нурматов, Қишлоқ хўжалигини механизациялаш илмий-тадқиқот институтини директори-А.Ражабов, Тошкент давлат аграр университети ректори - Б.Сулаймонов, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ректори - Ў.Умурзаков, Самарқанд ветеринария медецинаси инситути ректори - Х.Юнусов, Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти ректори - К.Комилов, ТДАУ Нукус филиали директори - Е.Торениязов, ТДАУ Термиз филиали директори - А.Жўраев, Тошкент давлат аграр университети ўқув ишлари бўйича проректори - С.Исламовлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли Фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилидан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб кредит-модуль тизими асосида таълим жараёнини ташкил этилишини инобатга олиб 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, шунингдек, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари ва 33 та магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқиш бўйича турдош олий таълим муассасалари ҳамда асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирликлар, идоралар ва бошқа корхоналар мутахассислари томонидан муҳокамадан ўтказилиб, келишилди.

Ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти, малака талаблари ва ўқув режаларининг мазмуни билан таништириб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
	Бакалаврият таълим йўналишлари	
1	5230100	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5230400	Маркетинг (қишлоқ хўжалигида)
3	5230900	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (қишлоқ хўжалигида)
4	5232500	Логистика (агрологистика)
5	5233300	Агробизнес ва инвестицион фаолият
6	5310900	Метрология, стандартлаштириш ва маҳсулот сифати менежменти (тармоқлар бўйича)
7	5311000	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш (қишлоқ хўжалигида)
8	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
9	5410100	Агрокимё ва агротупроқшунослик
10	5410200	Агрономия (деҳқончилик маҳсулотлари турлари бўйича)
	5410200	<i>Агрономия (анорчилик)</i>
	5410200	<i>Агрономия (дончилик)</i>
	5410200	<i>Агрономия (пахтачилик)</i>
	5410200	<i>Агрономия (мойли экинлар)</i>
	5410200	<i>Агрономия (шоличилик)</i>
	5410200	<i>Агрономия (ем-хашак экинлари)</i>
	5410200	<i>Агрономия (соя экинни агротехникаси)</i>
	5410200	<i>Агрономия (техник экинлар)</i>
	5410200	<i>Агрономия (сабзавотчилик ва полизчилик)</i>
11	5410300	Ўсимликларни ҳимоя қилиш (экин турлари бўйича)
12	5410400	Қишлоқ хўжалиги экинлари селекцияси ва уруғчилиги (экин турлари бўйича)
13	5410500	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулот турлари бўйича)
14	5410600	Зооинженерия (асаларичилик)
15	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
16	5410800	Ўрмончилик
17	5410900	Ипакчилик ва тутчилик
18	5411000	Мевачилик ва узумчилик
19	5411100	Доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта ишлаш технологияси
20	5411200	Манзарали богдорчилик ва кўкаламзорлаштириш
21	5411500	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
22	5411600	Сабзавотчилик, полизчилик ва картошқачилик
23	5411700	Иссиқхона хўжалигини ташкил этиш ва юритиш

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
24	5610300	Туризм (агротуризм)
25	5630100	Экология ва атроф-муҳит муҳофазаси (қишлоқ хўжалигида)
Магистратура мутахассисликлари		
1	5A230102	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5A230901	Бухгалтерия ҳисоби (қишлоқ хўжалигида)
3	5A232501	Логистика (агрологистика)
4	5A233301	Агробизнес ва инвестицион фаолият
5	5A310901	Маҳсулотлар хавфсизлиги ва уларнинг сертификацияси (қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари)
6	5A320501	Биотехнология (маҳсулот тури бўйича)
7	5A410101	Агротупроқшунослик ва агрофизика (соҳалар бўйича)
8	5A410102	Агрокимё
9	5A410201	Агрономия
10	5A410202	Ўсимликшунослик (экинлар гуруҳлари бўйича)
11	5A410203	Органик деҳқончилик ва озиқ-овқат хавфсизлиги
12	5A410301	Ўсимликлар ҳимояси (усуллари бўйича)
13	5A410302	Энтомология
14	5A410303	Фитопатология
15	5A410304	Ўсимликлар ҳимоясида мониторинг ва башорат
16	5A410401	Селекция ва уруғчилик (экинлар гуруҳлари бўйича)
17	5A410501	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)
18	5A410606	Балиқчилик
19	5A410801	Ўрмончилик
20	5A410901	Ипакчилик
21	5A410902	Тутчилик
22	5A411001	Сабзавотчилик ва поллизчилик
23	5A411002	Мевачилик
24	5A411003	Узумчилик ва узумни дастлабки қайта ишлаш
25	5A411004	Картошқачилик
26	5A411005	Мева-сабзавотчиликда биотехнология
27	5A411101	Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
28	5A411201	Аҳоли яшаш жойларини кўкаламзорлаштириш ва ландшафтли дизайн
29	5A411202	Манзарали боғдорчилик
30	5A411501	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
31	5A411701	Ҳимояланган ер мева-сабзавотчилиги
32	5A411702	Субтропик ва цитрус мева экинлари
33	5A630102	Экология (қишлоқ хўжалигида)

Бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон Қарори ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги кадрлар ва ўқув юртлари бошқармаси бошлиғи

B. ABDULLIMOV
VA O'QUV
YURLARI
BOSHQARMASI
A. Холиков

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий таълим муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш бош бошқармаси бошлиғи

DEVONXON
B. Муродов

Вазирлар Маҳкамаси ҳуқуқидаги Ўсимликлар карантини Давлат инспекцияси бошлиғи ўринбосари

B. Муродов

Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорка ер эгалари Кенгаши раиси

A. Хаитов

Ўзбекистон Республикаси ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси раиси ўринбосари

M. Рузметов

Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси раиси

M. Бакиров

Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси

B. Кўчқоров

Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар уюшмаси раиси

N. Z. Фахрутдинов

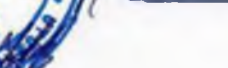

“Ўзбекипаксаноат” уюшмаси кадрлар, ўқув юртлари ва илмий муассасалари билан ишлаш бошқармаси бошлиғи

SH. ABDULLAZIZOV

“Ўзбекбалиқсаноат” уюшмаси бошқарув раисининг биринчи ўринбосари

R. Курбонов

Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш агентлиги директори

N. E. Нажимов

“Ўзагрокимёҳимоя” АЖ раиси ўринбосари Р.Очилов

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузурдаги
Уруғчиликни ривожлантириш маркази
директори Ш.Намазов

“Ғалла-Алтег” АЖ ишлаб чиқариш
корхонаси директори Б.Холмухаммедов

Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-
тадқиқот институти директори А.Учаров

Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот
институти директори А.Хамзаев

Академик М.Мирзаев номидаги
“Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик
илмий тадқиқот институти” бош директори Ю.Саимназаров

Ўсимликшунослик илмий тадқиқот
институти директори А.Аманов

“Сабзавот-полиэ экинлари ва
картошқачилик” илмий тадқиқот институти
директори Р.Низомов

Тошкент давлат аграр университети ўқув
ишлари бўйича проректори С.Исламов

**Тошкент давлат аграр университети 5A411101 – Доривор ўсимликларни
етиштириши ва қайта ишлаш технологияси магистратура мутахассислиги бўйича
тайёрланган малака талабларга**

ТАҚРИЗ

5A411101 – Доривор ўсимликларни етиштириши ва қайта ишлаш технологияси магистратура мутахассислиги бўйича тайёрланган малака талаблари Ўзбекистон Республикаси “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 10 апрельдаги ПҚ-4670-сон “Ёввойи ҳолда ўсувчи доривор ўсимликларни муҳофаза қилиш, маданий ҳолда етиштириш, қайта ишлаш ва мавжуд ресурслардан оқилона фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида” ги, 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2911-сон “Республика фармацевтика саноатини жадал ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарори, 2011 йил 20 майдаги ПҚ-1533-сонли “Олий таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида” қарори, 2017 йил 3 майдаги ПФ-5032-сон “Нукус-фарм”, “Зомин-фарм”, “Косонсой-фарм”, “Сирдарё-фарм”, “Бойсун-фарм”, “Бўстонлик-фарм” ва “Паркент-фарм” эркин иқтисодий зоналарини ташкил этиш тўғрисида” ги фармони, Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги 343-сон “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги, 2004 йил 20 июлдаги 341-сон “Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида”ги қарорлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 21.07.2011 йилдаги 308-сонли буйруғи асосида ишлаб чиқилган.

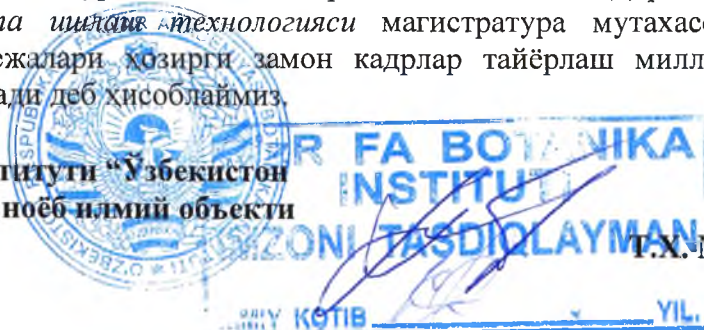
5A411101 – Доривор ўсимликларни етиштириши ва қайта ишлаш технологияси магистратура мутахассислиги бўйича янги такомиллаштирилган малака талаблари ва намунавий ўқув режаларида республика қишлоқ ва сув хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ислохатларнинг йўналиши, мазмуни, кўлами ҳамда фан ва техника ютуқлари ўз аксини топган. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 21.07.2011 йилдаги 308-сонли буйруғига асосан ўзининг тузилиши ва мазмуни ҳамда йўналиши бўйича тайёрланган магистрга қўйилган талаблар, ўрганиладиган фанларнинг блокларга жойлаштирилиши ва кетма-кетлиги, мутахассислик фанларининг тартиб билан киритилиши, ўхшаш фанларни бирлаштирилиши, мустақил таълим шакллари берилиши каби маълумотлар ҳозирги замон талабига мосдир.

Ушбу малака талабларида берилган фанларни мутахассисликка мос келадиган ҳолда курслар ва семестрлар бўйича жойлаштирилганлиги, ўқув жараёни ва амалиётларининг муддатлари асосли ва ўринли белгиланиши, ўтиладиган фанларнинг мазмуни янгиликлар билан тўлдирилиши, уларнинг такрорланмаслиги ва мавзуларни ишлаб чиқариш билан боғланган ҳолда ўрганилиши ниҳоятда ўринлидир. Такومиллаштирилган малака талаблари ва намунавий ўқув режаларида турдош фанлар бирлаштирилган, махсус фанлар ҳажми оширилган.

Малака талаблари асосида қайта ишлаб чиқилган намунавий ўқув режасида фанлар блокларга тўғри тақсимланиб, бир-бирига боғланган ҳолда ўрганилиши айнан магистрларнинг мустақил ишлари учун етарли даражада соатлар ажратилиши ва ниҳоят назорат турларини тартиб билан белгилаб қўйилиши ушбу янги малака талабининг тўла қонли қилиб яратилиши ва у асосида тайёрланган намунавий ўқув режасини талаб даражасида тузилганлигидан далолат беради.

Шунга асосланиб мазкур такомиллаштирилган 5A411101 – Доривор ўсимликларни етиштириши ва қайта ишлаш технологияси магистратура мутахассислиги малака талаблари ва ўқув режалари ҳозирги замон кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг талабларига жавоб беради деб ҳисоблаймиз.

**ЎЗРФА Ботаника институти “Ўзбекистон
Миллий гербарийси” ноёб илмий объекти
мудири, б.ф.н.**

Т.Х. Маҳкамов

**Тошкент давлат аграр университети 5А411101 – Доривор ўсимликларни
етиштириш технологияси магистратура таълим йўналиши бўйича тайёрланган
малака талабларга
ТАҚРИЗ**

Ҳозирги кунда доривор ўсимликшунослик соҳаси қишлоқ хўжалиги соҳасининг асосий тармоқларидан бири ҳисобланади. Бу соҳада ҳозирги кунда чет эл технологиялари ва техникалари жадб қилиниб республика ҳудудларидаги ихтисослашган ўрмон хўжаликлари, фермер хўжаликларига тадбиқ этилмоқда. Ўзбекистоннинг иқлим ва тупроқ шароити турли хил доривор ўсимликларни етиштириш учун мос келади, улардан юқори ҳосил олиш имкониятини беради. Буларни ўрганиш ва бўлажак мутахассисларга ўргатиш бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари катта аҳамиятга эгадир.

Тошкент давлат аграр университетида бир қатор салмоқли ишлар амалга оширилган бўлиб, яъни 5А411101 – Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура таълим йўналиши бўйича янги такомиллаштирилган малака талаблари ва намунавий ўқув режалари магистрлар тайёрлашда республика қишлоқ ва сув хўжалиги соҳасида амалга ошириладиган ислохотларнинг йўналиши, мазмуни кўлами ҳамда фан ва техника ютуқлари ўз аксини топган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 августдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-4421 сонли қарорига асосан Тошкент давлат аграр университети ва унинг филиаллари ҳамда қишлоқ хўжалиги таълими ва илм-фанни янада ривожлантиришнинг устивор йўналишлари қишлоқ хўжалиги инновацион ресурстежамкор технологияларни қўллаш, “ақлли қишлоқ хўжалиги” ва рақамлаштирилган агротехнологияларни жорий қилиш бўйича замонавий билимларга эга бўлган кадрлар тайёрлаш, ўқув лаборатория базасини модернизациялаш, фан дастурида соҳа бўйича замонавий ишлаб чиқариш жараёнлари, юқори унимли ва ресурстежамкор илғор технологиялар соҳасидаги билимларни шакиллантиришга қаратилган вазифаларни ақс эттирилган.

Мазкур малака талабларда берилган фанларни мутахассисликка мос келадиган ҳолда курслар семестрлар бўйича жойлаштирилганлиги, ўқув жараёни ва амалиётларининг муддатлари асосли ва ўринли белгиланиши, ўтиладиган фанларнинг мазмуни янгиликлар билан тўлдирилиши, уларнинг такрорланмаслиги ва мавзуларни ишлаб чиқариш билан боғланган ҳолда ўрганилиши ниҳоятда ўринлидир. Яъни, баъзи турдош фанлар бирлаштирилган, махсус фанлар ҳажми оширилган.

Малака талаблари асосида қайта ишлаб чиқилган намунавий ўқув режасида фанлар блоklarга тўғри тақсимланиб, бир-бирига боғланган ҳолда ўрганилиши айнан бакалаврларнинг мустақил ишлари учун етарли даражада соатлар ажратилиши ва ниҳоят назорат турларини тартиб билан белгилаб қўйилиши ушбу янги малака талабининг тўла қонли қилиб яратилиши ва у асосида тайёрланган намунавий ўқув режасини талаб даражасида тузилганлигидан далолат беради.

Шу боис, мазкур такомиллаштирилган 5А411101 – Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура таълим йўналиши малака талаблари ва ўқув режалари ҳозирги замон кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг талабларига жавоб беради деб ҳисоблаймиз.

**“Шафран” илмий тадқиқот
Маркази МЖЧ директори**

Б.Ё. Тўхтаев

**Тошкент давлат аграр университети 5411100 – Доривор ўсимликларни
етиштириш технологияси бакалаврият таълим йўналиши негизидаги 5А411101-
Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси мутахассислиги бўйича
магистрларнинг тайёргарлик даражаси ва зарурий билимлар мазмунига
қўйиладиган талаблар бўйича такомиллаштирилган
малака талабларга**

ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан сўнг доривор ўсимликшуносликка алоҳида эътибор қаратилди. Шу боис, бу соҳа сўнги йилларда қишлоқ хўжалиги соҳасининг асосий тармоқларидан бири ҳисобланади. Ўзбекистон Республикасининг қулай иқлим ва тупроқ шароити турли хил доривор ўсимликларни етиштиришни, улардан юқори ҳосил олиш имкониятини беради. Бу соҳада ҳозирги кунда чет эл технологиялари ва техникалари жадб қилиниб республика ҳудудларидаги ихтисослашган ўрмон хўжаликлари, фермер хўжаликларига тадбиқ этилмоқда. Буларни ўрганиш ва бўлажак мутахассисларга ўргатишга ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари катта аҳамиятга эгадир.

Шунга асосан Тошкент давлат аграр университетида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилган бўлиб, яъни 5А411101-Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислиги бўйича янги такомиллаштирилган малака талаблари ва намунавий ўқув режалари магистрлар тайёрлашда республика қишлоқ ва сув хўжалиги соҳасида амалга ошириладиган ислохотларнинг йўналиши, мазмуни кўлами, ҳамда фан ва техника ютуқлари ўз аксини топган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 августдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-4421 сонли қарорига асосан Тошкент давлат аграр университети ва унинг филиаллари ҳамда қишлоқ хўжалиги таълими ва илм-фанни янада ривожлантиришнинг устивор йўналишлари қишлоқ хўжалиги инновацион ресурстежамкор технологияларни қўллаш, “ақлли қишлоқ хўжалиги” ва рақамлаштирилган агротехнологияларни жорий қилиш бўйича замонавий билимларга эга бўлган кадрлар тайёрлаш, ўқув лаборатория базасини модернизациялаш, фан дастурида соҳа бўйича замонавий ишлаб чиқариш жараёнлари, юқори унимли ва ресурстежамкор илғор технологиялар соҳасидаги билимларни шакиллантиришга қаратилган вазибаларни акс эттирилган.

Ушбу малака талабларида берилган фанларни мутахассисликка мос келадиган ҳолда курслар семестрлар бўйича жойлаштирилганлиги, илмий-педагогик ва илмий-тадқиқот амалиётларининг муддатлари асосли ва ўринли белгиланиши, ўтиладиган фанларнинг мазмуни янгиликлар билан тўлдирилиши, уларнинг такрорланмаслиги ва мавзуларни ишлаб чиқариш билан боғланган ҳолда ўрганилиши ниҳоятда ўринлидир. Яъни, мутахассислик бўйича янги ўқув режалари ва стандартларда фанларни ўрганиш тартиби яхшилانган, баъзи турдош фанлар бирлаштирилган, мутахассислик учун номувофик бўлган фанлар истисно этилган, махсус фанлар ҳажми оширилган.

Малака талаблари асосида қайта ишлаб чиқилган намунавий ўқув режасида фанлар блокларга тўғри тақсимланиб, бир-бирига боғланган ҳолда ўрганилиши айнан магистрантларнинг мустақил ишлари учун етарли даражада соатлар ажратилиши ва ниҳоят назорат турларини тартиб билан белгилаб қўйилиши ушбу янги малака талабининг тўла қонли қилиб яратилиши ва у асосида тайёрланган намунавий ўқув режасини талаб даражасида тузилганлигидан далолат беради.

Шунга асосланиб мазкур такомиллаштирилган 5А411101 - Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура мутахассислигининг малака талаблари ва ўқув режалари ҳозирги замон кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг талабларига жавоб беради деб ҳисоблаймиз ва мувофиқлаштирувчи кенгашда кўриш учун тавсия қиламиз.

**Дехқончилик ва мелиорация
кафедраси профессори**

У.Норкулов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналиши бўйича Мувофиқлаштирувчи Кенгаш “Аграр, ўрмон, балиқчилик хўжалиги ҳамда қишлоқ хўжалигида менежмент” ўқув-услубий бирлашмаси йиғилишининг 4-сонли

БАЁННОМАСИ

“5” август 2020 йил

Қибрай тумани

Қатнашдилар: Бирлашма раиси—Б.А.Сулаймонов

Аъзолари: ТошДАУ, ТИҚХММИ, СамВМИ, АндҚХАИ, Тошкент давлат аграр университетининг Нукус, Термиз филиаллари ўқув ишлари бўйича директор ўринбосарлари, ўқув-услубий бошқарма (бўлим) бошлиқлари, факультет деканлари, кафедра мудирлари ва таклиф этилганлар

Ўқув-услубий бирлашма котиби: Ўқув-услубий бошқармаси ўқув ишлари бўйича инспектори Д.М.Мустафакулов

Ўқув-услубий бирлашманинг 38 нафар аъзоларидан 31 нафари ҳамда таклиф этилганлар 7 нафар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли Фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилидан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб кредит-модуль тизими асосида таълим жараёнини ташкил этилишини инobatга олиб 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, **25 та** бакалаврият таълим йўналишлари ва **33 та** магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларининг муҳокамаси.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма раиси Б.А.Сулаймонов:

1. Ҳаммангизга маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 июлдаги “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4795-сон қарорида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб босқичма-босқич **25 та** бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда **33 та** магистратура мутахассисликлари бўйича таълимнинг кредит-модуль тизимида кадрлар тайёрлаш тизими йўлга қўйилади. Бунда, таълимнинг кредит тизимида талабалар учун ҳафтада беш кунлик ўқиш ҳамда ҳафтанинг шанба кунини мустақил ўзлаштириш куни деб белгиланади.

Шунингдек, 2020/2021 ўқув йилидан қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш соҳаси учун магистратура мутахассисликларида ўқиш муддатини 1 йил, илмий ва илмий-педагогик фаолият билан шуғулланувчи иқтидорли талабалар учун ўқиш муддатини 2 йил этиб белгиланади. Бакалаврият таълим йўналишларининг сиртки таълим шакли бўйича масофавий таълим олиш тизими босқичма-босқич йўлга қўйилади.

Университет ишчи гуруҳлари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, шунингдек, 25 та

бакалаврият таълим йўналишлари, 33 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, шунингдек, асосий кадрлар истеъмолчилари ҳисобланган вазирлик, идора, ташкилот ва корхонларнинг олий ва ўрта махсус малакали кадрлар билан таъминланганлик даражаси, кадрлар тайёрлаш ва уларга бўлган реал эҳтиёжларни аниқлаш, уларнинг касбий малака ва кўникмаларига қўйиладиган талаблар, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш, қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар ва берилган таклифлар асосида хорижий тажрибаларни инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон қарорига асосан тузилган ишчи гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ Қишлоқ ва сув хўжалиги билим соҳасининг тегишли бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талабларини ишлаб чиқилганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган Давлат таълим стандарти, малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ректори Ў.Умурзаков, Самарқанд ветеринария медецинаси институту ректори Х.Юнусов, Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти ректори К.Комилов, ТДАУ Нукус филиали директори Э.Торениязов, ТДАУ Термиз филиали директори А.Жўраев университет профессорлари Х.Атабаева, Р.Дусмуратов, Х.Кимсанбоев, У.Норкулов, доцентлар З.Юлдашева, А.Ҳакимов, М.Атабаевлар сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти, малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ўзларининг фикр-мулоҳазалари ва таклифларини ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2020 йил 30 июлда қабул қилинган ПҚ-4795-сонли қарори республикамизда аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш, қишлоқ хўжалиги соҳаси учун юқори малакали рақобатбардош кадрлар тайёрлаш, кадрлар истеъмолчиларининг талаблари асосида тор мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрлаш тизимини тартибга солиши ҳамда ўз вақтида қабул қилинган қарор эканлиги ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Эшитилди: Университет ўқув ишлари бўйича проректори С.Исламов-Университет ишчи гуруҳлари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари, 33 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари асосий кадрлар истеъмолчилари ҳисобланган вазирлик, идора, ташкилот ва корхонларнинг олий ва ўрта махсус малакали кадрлар бўлган реал эҳтиёжлари, уларнинг касбий малака ва тажрибасини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида таклифлари ва фикрлари-мулоҳазалари асосида ишлаб чиқилди. Таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишда Япония, Хитой, Корея, Индонезия, АҚШ, Германия, Англия каби ривожланган хорижий давлатларнинг энг илғор тажрибасилари чуқур ўрганилди.

Ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти, бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари турдош олий таълим муассасалари (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти, Самарқанд ветеринария медецинаси институти, Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти, Ўзбекистон миллий университети, ТДАУнинг Нукус, Термиз филиаллари, ГулДУ, БухДУ, ҚарДУ, ФарДУ, УрДУ, НамДУ, СамДУ) ҳамда асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирликлар, идора ва

корхоналарнинг малакали мутахассислари иштирокида қуйидаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари муҳокамадан ўтказилиб, келишилган ҳамда Қишлоқ хўжалиги соҳасида фаолият юритаётган илмий-тадқиқот институтларининг етакчи мутахассис-олимлари томонидан экспертизадан ўтказилди:

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
	Бакалаврият таълим йўналишлари	
1	5230100	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5230400	Маркетинг (қишлоқ хўжалигида)
3	5230900	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (қишлоқ хўжалигида)
4	5232500	Логистика (агрологистика)
5	5233300	Агробизнес ва инвестицион фаолият
6	5310900	Метрология, стандартлаштириш ва маҳсулот сифати менежменти (тармоқлар бўйича)
7	5311000	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш (қишлоқ хўжалигида)
8	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
9	5410100	Агрокимё ва агротупроқшунослик
10	5410200	Агрономия (деҳқончилик маҳсулотлари турлари бўйича)
	5410200	Агрономия (анорчилик)
	5410200	Агрономия (дончилик)
	5410200	Агрономия (пахтачилик)
	5410200	Агрономия (мойли экинлар)
	5410200	Агрономия (шоличилик)
	5410200	Агрономия (ем-хашак экинлари)
	5410200	Агрономия (соя экини агротехникаси)
	5410200	Агрономия (техник экинлар)
	5410200	Агрономия (сабзавотчилик ва полизчилик)
11	5410300	Ўсимликларни ҳимоя қилиш (экин турлари бўйича)
12	5410400	Қишлоқ хўжалиги экинлари селекцияси ва уруғчилиги (экин турлари бўйича)
13	5410500	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулот турлари бўйича)
14	5410600	Зооинженерия (асаларичилик)
15	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
16	5410800	Ўрмончилик
17	5410900	Ипакчилик ва тутчилик
18	5411000	Мевачилик ва узумчилик
19	5411100	Доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта ишлаш технологияси
20	5411200	Манзарали боғдорчилик ва кўкаламзорлаштириш
21	5411500	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
22	5411600	Сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик
23	5411700	Иссикхона хўжалигини ташкил этиш ва юритиш
24	5610300	Туризм (агротуризм)
25	5630100	Экология ва атроф-муҳит муҳофазаси (қишлоқ хўжалигида)
	Магистратура мутахассисликлари	
1	5A230102	Иқтисодиёт (қишлоқ хўжалигида)
2	5A230901	Бухгалтерия ҳисоби (қишлоқ хўжалигида)

№	Бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари	
	шифри	номи
3	5A232501	Логистика (агрологистика)
4	5A233301	Агробизнес ва инвестицион фаолият
5	5A310901	Маҳсулотлар хавфсизлиги ва уларнинг сертификацияси (қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари)
6	5A320501	Биотехнология (маҳсулот тури бўйича)
7	5A410101	Агротупроқшунослик ва агрофизика (соҳалар бўйича)
8	5A410102	Агрокимё
9	5A410201	Агрономия
10	5A410202	Ўсимликшунослик (экинлар гуруҳлари бўйича)
11	5A410203	Органик деҳқончилик ва озик-овқат хавфсизлиги
12	5A410301	Ўсимликлар ҳимояси (усуллари бўйича)
13	5A410302	Энтомология
14	5A410303	Фитопатология
15	5A410304	Ўсимликлар ҳимоясида мониторинг ва башорат
16	5A410401	Селекция ва уруғчилик (экинлар гуруҳлари бўйича)
17	5A410501	Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)
18	5A410606	Балиқчилик
19	5A410801	Ўрмончилик
20	5A410901	Ипакчилик
21	5A410902	Тутчилик
22	5A411001	Сабзавотчилик ва полизчилик
23	5A411002	Мевачилик
24	5A411003	Узумчилик ва узумни дастлабки қайта ишлаш
25	5A411004	Картошқачилик
26	5A411005	Мева-сабзавотчиликда биотехнология
27	5A411101	Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
28	5A411201	Аҳоли яшаш жойларини кўкаламзорлаштириш ва ландшафтли дизайн
29	5A411202	Манзарали боғдорчилик
30	5A411501	Ўсимликлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари карантини
31	5A411701	Ҳимояланган ер мева-сабзавотчилиги
32	5A411702	Субтропик ва цитрус мева экинлари
33	5A630102	Экология (қишлоқ хўжалигида)

Кун тартибдаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг йиғилиш

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сонли, “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли Фармонлари, “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2020 йил 30 июлдаги ПҚ-4795-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2020 йил 9 январдаги РА1/1-20-сонли топшириғи ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020/2021 ўқув йилидан кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида”ги 357-сон буйругида белгиланган вазифаларни

ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат аграр университетидида ташкил этилган ижодий ишчи гуруҳлар томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги таълим соҳасининг Давлат таълим стандарти, 25 та бакалаврият таълим йўналишлари, 33 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режалари “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон қарори ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилганлиги инобатга олинсин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларига турдош ОТМларининг таклифлари киритилсин.

3. Ишлаб чиқилган Давлат таълим стандартлари, малака талаблари ва ўқув режалари ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тақдим этилсин.

Мажлис раиси

Котиб

Б.А.Сулаймонов

Д.М.Мустафакулов

2.01	ДУЕИТУМ 1405	Доривор ўсимликларни етиштиришда илмий-тадқиқот услублари	150		60	30	30			ки	90	4				5			5		
2.02	ДУТРММ 1405	Доривор ўсимликларнинг табиий ресурслари ва муҳофазаси	150		60	30	30				90	4				5			5		
2.03	БУБЭХМ1407	Доривор ўсимликларнинг биоэкологик хусусиятлари	210		90	44	46				120		6			7			7		
2.04	ДУЕИТМ 2407	Доривор ўсимликларни етиштиришда инновацион технологиялар	210		90	44	46			ки	120			6				7	7		
2.05	СДУХАҚМ 2407	Саноатда доривор ўсимлик хом ашёсини қайта ишлаш	210		90	44	46				120				6			7	7		
2.06	ТФЕ1321	Танлов фанлари	630	35	270	120	150				360		6	6	6		7	7	7	21	
		Жами:	1800	100	780	340	440				2 ки	1020	12	14	14	12	14	16	16	14	60
3.00		Илмий фаолият	1800		780						1020	14	12	12	14	16	14	14	16	60	
3.01	МД3026	Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш	780		360						420	4	8	8	4	5	8	8	5	26	
3.02	МД3006	Илмий семинар	180		60						120		2	2			3	3		6	
3.03	МД3012	Илмий-педагогик иш	360		120						240	2	2	2	2	3	3	3	3	12	
3.04	МД3016	Илмий амалиёт (стажировка)	480		240						240	8			8	8			8	16	
		Жами:	3600		1560						2040	26	26	26	26	30	30	30	30	120	
4.00		Аттестациялар	540		300						240										
		ҲАММАСИ	4140		1860						2280	26	26	26	26	30	30	30	30	120	

Давлат аттестацияси:
Магистрлик диссертациясини ҳимоя қилиш

Изоҳ:

- Олий таълим муассасаси мутахассислик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олади.
- Ўқув режа асосида олий таълим муассасаси ҳар йили ишчи ўқув режасини тузади. Бунда олий таълим муассасасига талабалар юклаганининг ҳафталик ҳажмини сақлаган ҳолда блоklar таркибидаги фанлар ҳажмини 10 фоизгача ўзгартириш ҳуқуқи берилди.
- *Танлов фанлари таркиби ва мазмуни соҳа бўйича республика ҳамда хориждаги етакчи мутахассис-олимларининг муаллифлик курслари ва муаммоли маърузалари, фан, иктисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талаблари асосида шакллантирилади.
- Ўқув режага киритилмаган мутахассисликка оид фанларнинг амалий машғулотлар ва лаборатория ишлари олий таълим муассасаси ва базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.
- Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун магистрларнинг илмий амалиёт (стажировка)лари базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.

Олий таълим стандартлари ва норматив таъминоти
Бош бошқармаси бошлиғи

С.Ниязбеков

Маънавий- ахлоқий гарбия бошқармаси бошлиғи
Олий таълимни ривожлантириш
тадқиқотлари ва илгор технологияларни
тадқиқ этиш маркази директори

З.Ҳақимов

ТДАУ Ўқув ишлари бўйича проректор
Кадрлар буюртмачилари:
Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ўқув юртлири
ва малака ошириш бўлими бошлиғи

С.Исламов

Шафран илмий таъдбиёт маркази

Ш.Жониқулов

Б. Тухтаев

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашида маъқулланган

202_ йил " _ " _ даги _ - сонли баённома

**5A411101 – Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
магистратура таълим йўналишининг
малака талабларини ишлаб чиқилишига**

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5A411101– Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура йўналиши малака талабларни ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий–ҳуқуқий ҳужжатларига асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 августдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-4421 сонли қарорига асосан Тошкент давлат аграр университети ва унинг филиаллари ҳамда қишлоқ хўжалиги таълими ва илм-фанни янада ривожлантиришнинг устивор йўналишлари қишлоқ хўжалиги инновацион ресурстежамкор технологияларни қўллаш, “ақлли қишлоқ хўжалиги” ва рақамлаштирилган агротехнологияларни жорий қилиш бўйича замонавий билимларга эга бўлган кадрлар тайёрлаш, ўқув лаборатория базасини модернизациялаш, фан дастурида соҳа бўйича замонавий ишлаб чиқариш жараёнлари, юқори унимли ва ресурстежамкор илғор технологиялар соҳасидаги билимларни шакиллантиришга қаратилган вазифаларни акс эттирилган.

Олдинги бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми билан қиёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриатда “Гуманитар ва ижтимоий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” ва умумий юклама ҳажми 34,2 %дан 26,2%га камайтирилди. “Умумқасбий фанлар” блокининг ҳажми 42,6 %дан 45,5 %гача, “Ихтисослик фанлари” блокининг ҳажми 17,0 % дан 21,4 % гача оширилди. Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 20 ҳафтадан 30 ҳафтага оширилди, аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга қисқартирилди

Ушбу малака талаблари “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури“ нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим – тарбияга йўналтирилган ҳамда Призедент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор – фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган; малакавий талаблар дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий ананалар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди

Малака талаблари асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шакилланиши таъминланади;

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузалишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди;

Ушбу малакавий талаблар халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида қадирларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади;

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди.

5A411101– Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистратура таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Ўқув ишлар бўйича проректор

С.Я. Исламов

**5A411101 – Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси
магистратура таълим йўналиши малака талабларини
халқаро тажрибалар билан қиёсий-таққослаш
тўғрисидаги таҳлилий**

МАЪЛУМОТНОМА

Ушбу таълим йўналиши малака талабларининг лойиҳасини ишлаб чиқаришда АҚШ, Буюкбритания, Германия, Корея мамлакатлари олий ўқув юртларида ўрмон хўжалиги учун кадрлар тайёрлаш тажрибасидан фойдаланилди.

Ўзбекистонда доривор ўсимликлар деҳқончилиги муҳим аҳамиятга эга. Шу боисдан ҳам бакалаврлар учун ўтиладиган фанлар асосан доривор ўсимликларни етиштириш ва дастлабки қайта ишлаш технологиясини ўргатишга қаратилган. АҚШ да ушбу йўналиш бўйича фанлар асосан халқ табобати, озиқ-овқатбоп доривор ўсимликларни етиштириш ва фармацевтика саноатини доривор ўсимликлар билан таъминлаш технологияларига қаратилган. Шарқ мамлакатлари Корея, Хитой, Хиндистон ва Японияда халқ табобати ва фармацевтика саноатини ривожлантиришга йўналтирилган.

Чет эл фанларини таҳлил қилиб, доривор ўсимликлар систематикаси, ресурслари ва муҳофазаси, биоэкологияси, халқ табобати, расмий тиббиёт ва фармацевтика саноатида қўлланиладиган доривор ўсимликлар деҳқончилиги, доривор ўсимликларни етиштириш ва қайта ишлашга оид фанларни такомиллаштириш мумкин.

Хорижий мамлакатларда олий аграр таълим талабаларига келгуси ишлари хусусиятидан келиб чиқиб, уларнинг танлови бўйича фан ўрганиш имкониятини бериш, яъни таълимни демократлаштиришни назарда тутишини эътиборга олиб, ушбу малака талабларида танлов фанларидан оладиган билимлар бўйича талаблар киритилди.

**Тош ДАУ Ўқув ишлари
бўйича проректори**

С.Я. Исламов

Courses in the Medicinal Plant Program

About	For a schedule of Fall 2014 courses, click here
Current Research	FFYS 197/PSIS6 - An Exploration of Medicinal Plants (1 credit) (Fall, Spring) Although ancient texts and ceremonies indicate plants were used as medicine from the dawn of history, antibiotics and vaccinations developed in first half of the 20th century led conventional medicine to shun plant material for chemically synthesized replacements. Concerns about modern medicine and changes in life style and research during the past 20 years, however, have led to increased interest in using plants and plant extracts as medicine. In this course, we will focus on a series of plants used in modern medicines and/or diets to treat disease and improve health. Both historical and modern applications of the plants as medicines will be explored through class presentations and discussions, looking to the future of medicines from plants.(FRESHMEN ONLY) Lyle Craker
Faculty and Staff	
Outreach	
Recent Publications	
Contact Us	STOCKSCH 280- <u>Herbs, Spices, and Medicinal Plants</u> (4 credits) (Spring)- GenEd Biology course Introduction to the growth, culture, and science related to the production and use of herbs, spices, and medicinal plants. Emphasis on plants used in the home with discussions on bioactivity of plant extracts. Laboratory practice in seeding, growing, oil extraction, and utilization of these plants. Examinations, project and identification of selected herbs. Lecture, lab. Lyle Craker
	STOCKSCH 296- <u>Shamanism and the Modern World</u> (2 credits) (Fall/Spring) This course will look at the Shamanic understanding of the human body, emotional and physical disease, the plant world and methods for healing. It will introduce students to the healing power of plants and methods for developing a spiritual relationship with plants. This course will include an introduction to shamanic ceremony and elements of shamanic energy healing. Email Kristen Avonti . Limited to 25 students.
	STOCKSCH 297C - <u>Traditional Herbal Medicine Systems Part I</u> (1 credit) (Fall) The botanical wisdom accumulated by indigenous people has provided humankind with herbal drugs used in human healthcare for thousands of years. Systems of herbal medicine have evolved around the world, many with overlapping medical practices and theories of health and disease. In this course, we will study the history and practices of traditional medicine systems from around the world including traditions from Africa, South America, China, India, and North America. To better understand how and why certain medicinal plants are used in healthcare, we will study medicinal plant chemistry, plant taxonomy, and plant geography. Lecture. No prerequisite. Nazim Mamedov
	STOCKSCH 297D - <u>Traditional Herbal Medicine Systems Part II</u> (1 credit) (Spring) An examination of indigenous medical systems in the world to understand the choices of herbal medicines used by traditional healers and the similarities and differences in the approach of treatments. Discussions on herbal medicines used in various societies in the fight against afflictions such as diabetes, obesity, and gastrointestinal disorders. An assessment on medicinal plants that possess antimicrobial, antifungal, antiviral, and immune enhancing activity. A look at herbal medicines used around the world for improving men's and women's health. Lecture. No prerequisite (Part I of this course is not necessary for understanding Part II). Nazim Mamedov
	STOCKSCH 297E- <u>Wild Edible Plants</u> (1 credit) (Fall/Spring) This course will examine more than a dozen species of local plants and trees that be harvested from the wild. The course will focus on plant identification skills,

sustainable harvesting, wild crafting and how to process these plants into foods and fibers. Felix Lufkin

STOCKSCH 297J- Clinical Herbalism: Part I (1 credit) (Fall)/ STOCKSCH 297K- Clinical Herbalism: Part II (1 credit) (Spring)

Taught by a practicing clinical herbalist, these courses will cover the traditional understandings of human physiology, health, and sickness, according to Western, Native American, and Chinese health philosophies. We will discuss how herbal medicine can be used to maintain or restore health and balance within the context of the different health philosophies. The courses will include a survey of commonly used medicinal plants, understanding the chemistry of the plants and the actions of the plants in human systems. A major focus of the courses will be the appropriate preparation and applications of different types of medicinal plant extracts. Lecture. No prerequisites (Parts I and II of this course can be taken independent of each other). Chris Marano

STOCKSCH 297W- Herbal Approaches to Women's Health (2 credits) (Spring) This course will include an extended discussion of the use of medicinal herbs and foods for health and well being through all stages of a woman's life, puberty to menopause. We will cover basic herbal medicine making techniques, cosmetic and health applications and physiological of the female reproductive system. Practical experiential learning and personal health empowerment will be emphasized. Brittany Wood Nickerson

PLSOILIN 398S Practicum- The Shaman's Pharmacy (Amazon Field Immersion Course) (3 credits) (Summer/Winter) Amazon Shamanic Medicine provides a unique, intensive exploration of the plant-based medicines of Amazon rainforest, a body of knowledge derived from shamans who are considered among the most capable of natural healers alive today. The course involves on-campus classes, and eleven days of travel and intensive study in the Peruvian Amazon rainforest. The trip to Amazonia is held at ExplorNapó, a lodge and learning facility set in primary rainforest along the Rio Napó in Peru. of field experience. The ExplorNapó facilities include access to experienced Amazon guides, boats for venturing deeper up rivers and into the forest, a medicinal plant garden developed by ethnobotanist Dr. James Duke, and easy access to the Canopy Walkway operated by the Amazon Center for Tropical Studies. Lecture and practicum. Chris Kilham and Nathaniel Putnam

Independent Study in Medicinal Plants (1-6 credits) STOCKSCH 596 or STOCKSCH 396, 396H, 496

Students interested in the agricultural production, medicinal utilization, or social aspects of medicinal plants are encouraged to consider an independent study project. Students may pursue their own research interests or study under the guidance of a researcher in the Medicinal Plant Program. Lyle Craker

Courses of interest in the Department of Plant, Soil & Insect Sciences

PLSOILIN 100	Botany for Gardners	4 credits
PLSOILIN 102	Intro Botany	4 credits
PLSOILIN 120	Organic Farming and Gardening	3 credits
PLSOILIN 185	Sustainable Living	4 credits
PLSOILIN 265	Sustainable Agriculture	3 credits

Courses of interest in other Departments

ANTHRO 208	Human Ecology	3 credits
BIOCHEM 285	Cell and Molecular Biology	3 credits
BIOLOGY 103	Plant Biology	4 credits
BIOLOGY 426	New England Flora	3 credits
CHEM 110	General Chemistry	4 credits
CHEM 285	Organic Chemistry	3 credits
KIN 100	Human Performance and Nutrition	4 credits
KIN 170	Human Anatomy and Physiology I	3 credits
FOODSCI 101	Food and Health	3 credits
FOODSCI 102	World Food Habits	3 credits
FOODSCI 120	Food Preservation	3 credit
FOODSCI 150	The Science of Food	3 credits
FOODSCI 160	The Nature of Food	3 credits
MICROBIO 160	Biology of Cancer and AIDS	3 credits
MICROBIO 310	General Microbiology	3 credits

Students are encouraged to review the course catalogs of Hampshire College, Smith College, Amherst College, and Mt. Holyoke College for related courses. The Five College Course Catalog can be found [here](#).

Special thanks to Chris Kilham, Zoe Helene, Chris Marano, Zoe Gardner, and Gaia Herbs for the use of the photos.

© 2011 University of Massachusetts Amherst . Site Policies .

This site is maintained by the [College of Natural Sciences](#).

Medicinal Plant Program at the University of Massachusetts, Amherst

About	<p>Fall 2014 Courses</p> <p>STOCKSCH 296- Shamanism and the Modern World (2 credits) Wednesdays 6:00pm-8:00pm, Chenoweth 113, SPIRE #78126 This course will look at the Shamanic understanding of the human body, emotional and physical disease, the plant world and methods for healing. It will introduce students to the healing power of plants and methods for developing a spiritual relationship with plants. This course will also include an introduction to shamanic ceremony and elements of shamanic energy healing. Email Kristen Avonti</p> <p>STOCKSCH 297E- Wild Edible Plants (1 credit) Tuesdays 4:30pm-6:00pm, French Hall 106, SPIRE #74740 This course will examine more than a dozen species of local plants and trees that be harvested from the wild. The course will focus on plant identification skills, sustainable harvesting, wild crafting and how to process these plants into foods and fibers. Felix Lufkin</p> <p>STOCKSCH 297C- Traditional Herbal Medicine Systems Part I (1 credit) Wednesdays 4:00pm-5:15pm, French Hall 102, SPIRE# 74809 An examination of indigenous medical systems in the world to understand the choices of herbal medicines used by traditional healers and the similarities and differences in the approach of treatments. Discussions on herbal medicines used in various societies in the fight against afflictions such as diabetes, obesity, and gastrointestinal disorders. An assessment on medicinal plants that possess anti-microbial, antifungal, antiviral, and immune enhancing activity. A look at herbal medicines used around the world for improving men's and women's health. Lecture. No prerequisite (Part I of this course is not necessary for understanding Part II). Nazim Mamedov</p> <p>STOCKSCH 297J- Clinical Herbalism: Part I (1 credit) Thursdays 4:00pm-6:00pm, Morrill Science Ctr IV, Room 349, SPIRE# 74810 Taught by a practicing clinical herbalist, these courses will cover the traditional understandings of human physiology, health, and sickness, according to Western, Native American, and Chinese health philosophies. We will discuss how herbal medicine can be used to maintain or restore health and balance within the context of the different health philosophies. The courses will include a survey of commonly used medicinal plants, understanding the chemistry of the plants and the actions of the plants in human systems. A major focus of the courses will be the appropriate preparation and applications of different types of medicinal plant extracts. Lecture. No prerequisites (Parts I and II of this course can be taken independent of each other). Chris Marano HONORS 391A- Honors Seminar: Medicines from Plants (1 credit) Mon 11:15am-12:05pm, Elm Room 301, SPIRE # 76317 Students will be expected to conduct independent research on the history and role of medicinal plants in modern day medicine. Lyle Craker</p> <p>STOCKSCH 497P- Pharmacognosy (3 credits) Tu/Thurs 4:00pm-5:15pm, Chenoweth Lab Addition 329, SPIRE # 78128 This class will explore plant chemical constituents and their role in clinical treatment. Lyle Craker STOCKSCH 396/496- Independent Study in Medicinal Plants (1-6 credits) SPIRE # 74837/74787 Students interested in the agricultural production, medicinal utilization, or social aspects of medicinal plants are encouraged to consider an independent study project. Students may pursue their own research interests or study under the guidance of a researcher in the Medicinal Plant Program. Lyle Craker</p>
-------	--

© 2013 University of Massachusetts Amherst. Site Policies.

Special thanks to Chris Kilham, Zoe Helene, Chris Marano, Zoe Gardner, and Gaia Herbs for use the of the photos.

This site is maintained by the College of Natural Sciences.

Изоҳ: АҚШнинг “Massachusetts Amherst” Университети тажрибасини ўрганган холда мамлакатимизнинг бой ўсимлик ресурслари хусусан доривор ўсимликларни етиштириш технологияси фанини ўқув режага киритиш тавсия этилди.

REGULATIONS FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF PHARMACY IN CHINESE MEDICINE [PART-TIME] (BPharm[ChinMed]) These regulations apply to students admitted to the first year of study in and after the academic year 2000-2001. (See also General Regulations) The degree of Bachelor of Pharmacy in Chinese Medicine is awarded for the satisfactory completion, on a part-time basis, of a prescribed course of study and training in pharmaceuticals of Chinese medicine. The degree programme is offered by the School of Chinese Medicine.

PHCM 1

To be eligible for admission to the degree of Bachelor of Pharmacy in Chinese Medicine, a candidate shall (a) comply with the General Regulations; (b) comply with G3(b)(I) of the General Regulations, and hold an Advanced Diploma in Pharmaceutical Management in Chinese Medicine (formerly known as Diploma in Pharmaceutical Management in Chinese Medicine) or a recognized equivalent qualification; OR (c) comply with G3(b)(II) of the General Regulations, and hold a Higher Diploma in Chinese Medicines [formerly known as Higher Diploma in Pharmacy (Chinese Medicines)] or a recognized equivalent qualification.

PHCM 2

Applicants who hold qualifications under PHCM 1(b) or PHCM 1(c) may be exempt from part of the degree curriculum where such exempt courses are considered to constitute common modules in the Diploma in Pharmaceutical Management in Chinese Medicine / Advanced Diploma in Pharmaceutical Management in Chinese Medicine, Higher Diploma in Pharmacy (Chinese Medicines) / Higher Diploma in Chinese Medicines.

PHCM 3

To be eligible for the award of the degree of Bachelor of Pharmacy in Chinese Medicine, a candidate shall (a) comply with the General Regulations; and (b) complete the curriculum and satisfy the examiners in accordance with the regulations set out below.

PHCM 4

(a) The curriculum shall comprise components of theoretical studies, practicum and a research project. (b) The curriculum shall extend over not less than four and one half years (1.5 years and 2.5 years for those holding qualification with PHCM 1(b) and PHCM 1(c) respectively with exemption under PHCM 2 above) and shall include examinations at the conclusion of each module.

PHCM 5

To complete the curriculum a candidate shall (a) follow the courses of instruction presented in the syllabus; (b) satisfy the examiners in the examinations and coursework assessments; (c) submit a report embodying the main findings and results of the research project at a level deemed satisfactory by the examiners; and (d) complete.

PHCM 6

The prescribed sequence of course progression shall normally be followed except for candidates who hold qualification under phcm1(b) or 1(c) above.

PHCM 7

(a) Examinations shall be held at the conclusion of each module; the examination of candidates who are permitted to represent themselves for re-examination or supplementary examination shall be held at the end of the academic year or in the next subsequent examination for those modules. (b) A candidate must satisfy the examiners in the examinations and coursework assessments for all the prescribed modules in the curriculum to be eligible for the award of the degree of Bachelor of Pharmacy in Chinese Medicine.

PHCM 8

(a) The form of assessment for all prescribed modules in the degree curriculum may be undertaken by examination and coursework; the examination shall constitute not less than 50% of the total mark of

each module. (b) The practicum shall be assessed based on the candidate's work reports and performance during the placement period.

PHCM 9

(a) A candidate who has failed to satisfy the examiners in not more than two-third of the prescribed course load in any academic year may be permitted to present himself for re-examination in accordance with PHCM 7(a) above. (b) A candidate who has failed to satisfy the examiners in more than two-third of the prescribed course load in any academic year may be required to (i) discontinue his/her studies; or (ii) repeat the academic year. (c) A candidate who fails to satisfy the examiners in a re-examination shall be required to (i) repeat the modules; or (ii) repeat the academic year.

PHCM 10

A candidate who is unable because of illness to present for examination may apply for permission to present for supplementary examination in accordance with PHCM 7(a) above. Any such application shall be made within two weeks of the first day of the candidate's absence from any examination. Any such supplementary examination shall constitute a first attempt in the module in which a supplementary examination is granted.

PHCM 11

(a) The Chinese title of the degree of Bachelor of Pharmacy in Chinese Medicine shall be " ". (b) The examinations and assessments of the degree curriculum shall be conducted in Chinese. (c).

PHCM 12

The degree of BPharm in Chin Med shall be awarded in five divisions: First Class Honours Second Class Honours Division One Second Class Honours Division Two Third Class Honours Pass

SYLLABUSES FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF PHARMACY IN CHINESE MEDICINE [PART-TIME] (BPharm[ChinMed]) These syllabuses apply to students admitted in and after the academic year 2011-2012. (To be read in conjunction with Regulations for BPharm[ChinMed]) YEAR ONE Course Code Course Credits PHCM1001 Foundations of Traditional Chinese Medicine 6 PHCM1002 Pharmaceutics of Chinese Medicine 9 PHCM1012 Foundations of Chemistry 6 PHCM1013 Physiology 6 PHCM1014 Diagnostics of Chinese Medicine 3 PHCM2004 Medical Prescriptions in Chinese Medicine 6 PHCM2007 Biochemistry 6 PHCM3004 Pharmaceutical Advertising and Marketing in Chinese Medicine 6 Total 48 YEAR TWO Course Code Course Credits PHCM2001 Pharmaceutical Chemistry of Chinese Medicine 12 PHCM2012 Analytical Chemistry 6 PHCM1004 Pharmacology of Chinese Medicine 12 PHCM1003 Medicinal Botany 9 Total 39 YEAR THREE Course Code Course Credits PHCM2002 Pharmaceutical Analysis of Chinese Medicinal Formulations 9 PHCM3002 Authentication of Chinese Materia Medica 15 PHCM4004 Pharmaceutical Management in Chinese Medicine 6 PHCM3007 International Trading & Marketing of Chinese Medicine 3 PHCM3001 Pharmaceutical Formulation Design in Chinese Medicine 12 Total 45 YEAR FOUR Course Code Course Credits PHCM4003 Medicinal Resources in Chinese Medicine 6 PHCM2003 Processing of Chinese Materia Medica 6 PHCM1005 Toxicology of Chinese Medicine 3 PHCM1006 Legal Aspects of Pharmaceutics in the PRC 3 PHCM4008 Methodology in Chinese Medicine Research Work 3 PHCM4009 Principium and Instrument of CMs Pharmaceutical 6 PHCM4010 Medical Statistics 6 PHCM4011 Biopharmaceutical Studies 3 PHCM3005 Pharmaceutical Informatics of Chinese Medicine 3 Total 39 YEAR FIVE (half academic year only) Course Code Course Credits PHCM4005 Practicum PHCM4006 Research Project 24 Total 24 PHCM1001. Foundations of Traditional Chinese Medicine (6 credits) Explication of the philosophical foundation of Chinese Medicine. Introduction to the basic theory of Chinese Medicine, e.g. theory of Yin & Yang, Five Elements, Zang-organs & Fu-organs, Channels, Qi, Blood, essence of life, body fluid, differentiation principles of physiology, pathology, and principle of prevention and treatment. PHCM1002. Pharmaceutics of Chinese Medicine (9 credits) Introduction to the basic theory of Chinese materia medica, the properties, effects of Chi-

nese herbal medicine, and usage in clinic. Pharmacological properties of Chinese herbal medicine (four properties; five tastes, lifting, lowering, floating, sinking actions); Purposes and principles of medicinal compounding (seven emotional factors). The usage and contraindications of Chinese herbal medicine in clinic. PHCM1003. Medicinal Botany is the study of medicinal plants with the knowledge of botany and related subjects. The following subject areas will be taught: basic botanical knowledge, morphological characteristics and authentication of Chinese herbal medicines with common interest. Students will be familiar with plant morphology and anatomy and plant taxonomy. The knowledge as a whole forms a fundamental basis of CM related subjects and provides students with proper identification of medicinal sources and growing habits. PHCM1004. Pharmacology of Chinese Medicine (12 credits) This subject will cover the pharmacological activities, mechanisms of action, clinical applications and adverse reactions of common drugs. Structure-activity relationship and metabolism. Modern pharmacological properties of Chinese herbal medicines. Research methodology and current status of research in Chinese Medicines. Pharmacological actions, active principles and clinical applications of Chinese Medicines. Students will acquire the basic knowledge, mechanisms of action, research methodology and future direction on the pharmacology of Chinese Medicines. PHCM1005. Toxicology of Chinese Medicine (3 credits) Toxicology and its mechanism of action. Research methodology on toxicology. The pharmacological, toxicological actions of toxic and potent medicinal materials. Elimination of toxicity and the influence of toxicological action upon processing. PHCM1006. Legal Aspects of Pharmaceuticals in the PRC (3 credits) Drug regulatory authority and pharmacy laws of Hong Kong and the PRC (and other countries). Law and subsidiary legislations on pharmaceuticals: The Law on Regulation of Pharmaceutical Products of the PRC and its implementation Guidelines; Good Manufacturing practice (GMP); Guidelines on Review and Approval of New Drugs; The Law on Regulation of Pharmaceutical Product Importation; etc. Laws and subsidiary legislations on pharmaceutical product manufacturing and sales. PHCM1012. Foundations of Chemistry (6 credits) This subject introduces basic chemical principles such as introductory chemistry, organic chemistry, functional group chemistry and heterocyclic chemistry to enable students to get a solid foundation for further advancement in CM related subjects. PHCM1013. Physiology (6 credits) Physiology is the study of how living organisms function. This course will offer the basic human physiological knowledge through different topics like "cellular physiology", "cardiovascular system", "nervous system" and "respiratory system". PHCM1014. Diagnostics of Chinese Medicine (3 credits) This course introduces the four methods of physical examination, differential diagnosis in accordance with the eight principal syndromes, states of viscera, etiology, states of vital energy and blood, and body fluid etc based on the theory of traditional Chinese medicine. PHCM2001. Pharmaceutical Chemistry of Chinese Medicine (12 credits) This subject employ modern chemical techniques in the study of Chinese Medicines. Structures, physico-chemical properties, methods of extraction, separation, and identification of different types of natural products from Chinese Medicines. General methods of structural elucidation. Students should be familiar with the basic principles and techniques, systematic identification of single drug and structural elucidation of active principles in order to get strong foundation to quality control, formulation design and new drug research. PHCM2002. Pharmaceutical Analysis of Chinese Medicinal Formulations (9 credits) This subject employ modern analytical methodologies to study the quality of Chinese medicinal formulations. Theory and method for the analysis of chemical constituents of Chinese medicinal formulations. Qualitative and quantitative determinations of active constituents. Analysis of contaminants. Settings of quality standards for new drug development. PHCM2003. Processing of Chinese Materia Medica (6 credits) To study the theory, technology, standard, evolution history and development trend of the processing technology of Chinese materia medica, and the influence of modern science and technology on the physical and chemical properties of Chinese Medicines. Students will understand the underlying basis of processing principle and methodology in order to apply them in

manufacturing and quality control. PHCM2004. Medical Prescriptions in Chinese Medicine (6 credits) Introduction to the compounding and the clinical usage of prescriptions. Common prescriptions: composition, efficacy and clinical usage in accordance with the principle of diagnosis in Chinese Medicine. The composition, efficacy and clinical usage of classic prescriptions including Chinese patent medicine. PHCM2007. Biochemistry (6 credits) Biochemistry is the study of the chemistry of living cells, tissues, organs and organisms. This course will cover the knowledge about the body constituents, metabolism, and relationship between physiological process. PHCM2012. Analytical Chemistry (6 credits) This subject introduces instrumental analysis such as the principles and applications of UV-visible spectrophotometry, infrared spectrophotometry and chromatography to enable students to apply these techniques in various circumstances. PHCM3001. Pharmaceutical Formulation Design in Chinese Medicine (12 credits) This subject employ TCM theories and modern technologies to study the theory and techniques of formulation design, manufacturing technology, quality control and efficacy of Chinese Medicines. Different types of formulations: basis, manufacturing technology and quality control. Students will be familiar with the properties and manufacturing technologies of different types of formulations, the progress on the development, improvements in formulation design, quality control and new drug development. PHCM3002. Authentication of Chinese Materia Medica (15 credits) This subject introduces the research and authentication on the identity and quality of Chinese herbal drugs. To study the origin, morphology, microscopic and physio-chemical properties of Chinese herbal drugs so that students can evaluate the identity and quality of commonly used Chinese Medicines and assure the safety and efficacy of clinically-used herbal drugs. PHCM3004. Pharmaceutical Advertising and Marketing in Chinese Medicine (6 credits) This subject introduces the preparation of advertisements, marketing strategy and concepts. Students will acquire sales, marketing and advertising techniques for Chinese Medicines so that he/she can correctly establish the marketing strategy. PHCM3005. Pharmaceutical Informatics of Chinese Medicine (3 credits) This subject enables students to acquire the basic principles, tools and search strategies of Chinese medical and pharmaceutical literatures so that he/she can get the necessary information. PHCM3007. International Trading & Marketing of Chinese Medicine (3 credits) Current status and problems of international trading of Chinese Medicines (including proprietary Chinese Medicines). Basic knowledge of international trading. PHCM4003. Medicinal Resources in Chinese Medicine (6 credits) To study the types, geographical and climatic factors, and the effective and scientific usage of medicinal resources. Survey, exploration, protection and regeneration of medicinal resources in Chinese medicine. PHCM4004. Pharmaceutical Management in Chinese Medicine (6 credits) Integration of modern management practices and principles of Total Quality Management (TQM) with requirements specified in GMP, GSP, ISO 19000, GB/T 19000 with topics on quality control, manufacturing, sales and usage. PHCM4005. Practicum Period of supervised training in various aspects of Chinese medicine pharmaceuticals. Placement will be arranged in Chinese medicine pharmacies of TCM hospitals, Chinese medicine manufacturing plants, pharmaceutical analysis laboratories and pharmaceutical research centres. PHCM4006. Research Project (24 credits) A small scale research on a chosen topic of interest in Chinese medicine pharmaceuticals. The project can be an empirical study, a literature review or a field / case study. PHCM4008. Methodology in Chinese Medicine Research Work (3 credits) The research methodology of Chinese Medicine including selection of research topics, literature review, experimental design, statistical analysis and conclusion. PHCM4009. Principle and Instrument of CMs Pharmaceutical (6 credits) This subject introduces the principles, performance and choice of instruments used in Chinese Medicine manufacturing such as material transportation system, pulverization system, extraction system, filtration system, evaporation and drying systems, etc to enable students to get a solid foundation in Chinese Medicine manufacturing. PHCM4010. Medical Statistics (6 credits) This course is designed as an elementary subject for the studies of medical science and pharmacology. It focuses on the concepts of probability, inferential statistics and their ap-

plications. Probability theory covers on the definition and properties of probability, rules of probability and its relevant distributions. Inferential statistics explores the principles of hypothesis testing; regression analysis; analysis of variances (ANOVA) and design of experiment. Students will also be provided with a hands-on experience of data analysis by using some comprehensive statistical software, like SPSS. PHCM4011. Biopharmaceutical Studies (3 credits) To provide students with a knowledge of the principle of absorption, distribution, metabolism, excretion, the relationship between interaction in drugs/pharmacokinetics with drug safety and efficiency. To illustrate the relationship between influencing factors, such as dosage form and physiology, and curative effect in order to provide scientific evidence on the evaluation of dosage forms, rational drug design and reasonable clinical use of drugs.

Изоҳ: Хитойнинг “PHARMACY IN CHINESE MEDICINE” Университети тажрибасини ўрганган ҳолда мамлакатимизнинг бой ўсимлик ресурслари хусусан доривор ўсимликларни етиштириш технологияси фанини ўқув режага киритиш тавсия этилди.

Доривор ўсимликлар кафедраси мудири:

В.Т.Қайсаров

**5A411101 –Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси магистр
мутахассислиги бўйича ўқув режа тузилиши**

Т/р	Фанлар блоклари ва блокларининг номлари	Умумий юкламанинг хажми, соатларда
1.00	Умумметодологик фанлар	450
1.01	Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш стратегияси	60
1.02	Илмий-тадқиқот методологияси	60
1.03	Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат	60
1.04	Амалий хорижий тил	120
1.05	Замонавий ахборот коммуникация технологиялари	60
1.06	<i>Танлов фанлари</i>	90
2.00	Мутахассислик фанлари	830
2.01	Доривор ўсимлик шуноскида илмий -тадқиқот услублари	148
2.02	Доривор ўсимликлар ресурслари ва муҳофазаси	158
2.03	Доривор ўсимликлар биоэкологик асослари	150
2.04	Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси	264
2.05	Доривор ўсимликларни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси	110
3.00	Танлов фанлари	232
3.01	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	94
3.02	<i>Танлов фанлари</i>	138
	Жами	1512
4.00	Илмий фаолият	2700
4.01	Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясini тайёрлаш	1890
4.02	Илмий-педагогик иш	378
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	432
	Ҳаммаси	4212

**Ўқув ишлари бўйича
проректор**

С.Я.Исламов